

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

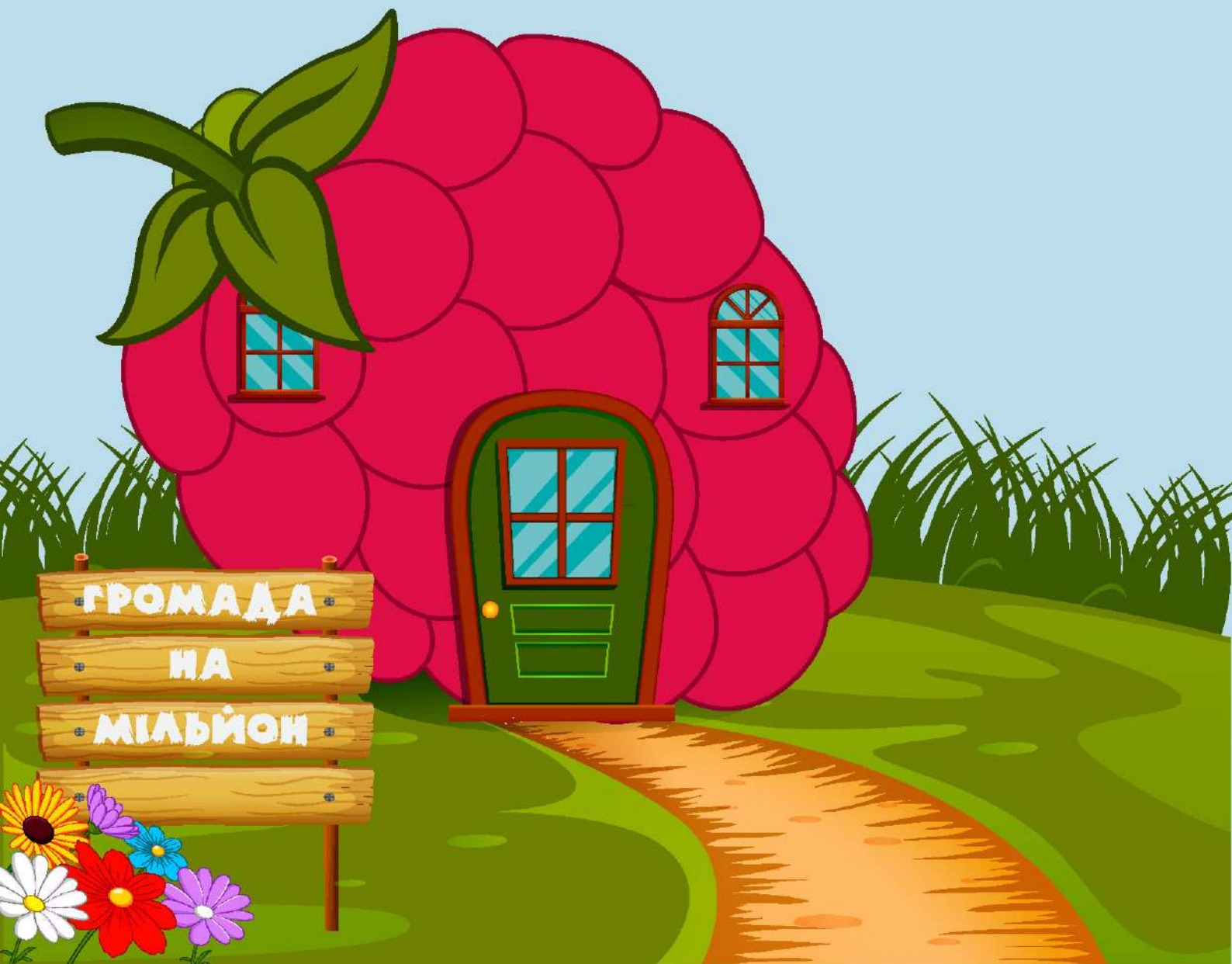
ГРОМАДСЬКЕ
ПАРТНЕРСТВО
ЗА ПРОЗОРИ
МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ

**Global
Communities**
Partners for Good

БЮДЖЕТ ДЛЯ ГРОМАДЯН

ПЕЧЕНІЖИНСЬКА ОТГ

Підготовка та друк цього видання стали можливими завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст є відповідальністю Глобал Ком'юнітіз (Global Communities) і не обов'язково відображає точку зору USAID чи уряду Сполучених Штатів.

ВСТУП

Шановні мешканці Печеніжинської ОТГ!

Печеніжинська селищна рада ОТГ, вже третій рік поспіль представляє Вашій увазі «Бюджет для громадян» для того, щоб презентувати ключову інформацію про публічні фінанси, з включенням візуальних елементів, щоб допомогти мешканцям нашої громади зрозуміти інформацію в доступній формі

В брошурі зазначені цифри станом на початок року до пандемії COVID-19, тому деякі плани та видатки громади можуть змінитись.

Для розвитку нашої громади важлива небайдужість та активна участь кожного з нас. Тому щиро запрошуємо вас подати свої пропозиції до бюджету нашої громади на 2021 рік! Пропозиції можна надіслати на електронну пошту pechenizhyn_s_rada@ukr.net або занести до сільської ради.

Ми чекаємо на ваші пропозиції та наперед за них дякуємо!

ЩО ТАКЕ БЮДЖЕТ ДЛЯ ГРОМАДЯН?

Бюджет для громадян – це спрощена, позбавлена технічної мови презентація комплексної інформації про бюджет.

Бюджет для громадян доповнюється візуалізаціями, щоб спростити розуміння складних цифр.

Основна мета «бюджету для громадян» - це зробити складну та технічну бюджетну інформацію доступною для широкого кола осіб.

Бюджет для громадян допомагає зрозуміти бюджет своєї громади кожному громадянину, він допомагає побачити своє місце в бюджеті, зрозуміти, що бюджет громади - це кошти всіх жителів громади, побачити, що гроші в бюджеті не з'являються нізвідки, а також зрозуміти, що витрати з бюджету не робляться лише за бажанням когось з керівників громади або групи громадян. В той самий час, бюджет для громадян допомагає визначити можливості для впливу на формування та витрачання бюджету своєї громади.

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

78274, Івано-Франківська обл., Коломийський район, смт. Печеніжин, вул. Незалежності, 15.

Контактний телефон: (03433) 64 5 40

Тел.факс: (03433) 64 2 02

Електронна пошта: pechenizhyn_s_rada@ukr.net

Facebook: <https://www.facebook.com/pnotg.if.ua/>

Наш офіційний сайт: <https://pnotg.gov.ua/>

Кількість примірників - 500шт.

БЮДЖЕТНА ТЕРМІНОЛОГІЯ

Місцевий бюджет – це фінансовий план громади. В ньому визначається, звідки громада буде отримувати кошти, а також на що їх витратитиме. Бюджет громади формується та управляється на основі Бюджетного кодексу України. Це означає, що існують чіткі правила, звідки і в якому порядку громада отримує кошти в свій бюджет, а також куди вона може їх витратити. Бюджет, а також зміни до нього затверджуються рішенням місцевої ради.

Доходи бюджету – кошти, виражені в грошах, які громада заробила сама, а також отримала від держави. Доходи бюджету формуються з податків та зборів, неподаткових надходжень (наприклад, кошти, отримані за надання адміністративних послуг, кошти, які самостійно заробили бюджетні установи).

Видатки бюджету – кошти, що витрачаються на цілі та заходи, які заплановані в бюджеті. Видатки можуть бути поточні та капітальні.

Трансферти – це кошти, які передаються з бюджетів інших рівнів до бюджету громади. До трансфертів відносяться дотації та субвенції.

Субвенції – кошти, які з державного бюджету передають місцевим бюджетам на виконання конкретних повноважень, які делеговані державою. Ці кошти можна використовувати лише за певним призначенням. Приклади субвенцій – інфраструктурна, медична, освітня. Субвенції також можуть передаватися з одного місцевого бюджету іншому. Наприклад, передача коштів обласній лікарні на лікування міських жителів - з міського в обласний бюджет.

Дотації – кошти, які виділяються з бюджету вищого рівня для того, щоб досягти рівних доходів населення у всіх населених пунктах.

Загальний фонд – це кошти, передбачені для надання послуг державними установами. Кошти загального фонду витрачаються переважно на виплати заробітної плати та оплату енергоносіїв, для надання громадянам послуг освіти (дитячі садки, школи, позашкільні заклади), культури (будинки культури, клуби, бібліотеки, музеї), медицини (ФАПи, амбулаторії), соціального захисту, фізичної культури і спорту (дитячо-юнацька спортивна школа, заходи та змагання різного характеру).

Спеціальний фонд – це окремий фонд, кошти якого мають цільове спрямування. Основну частину спеціального фонду формують бюджет розвитку та власні надходження бюджетних установ, а також інші ресурси, наприклад, гранти від міжнародних організацій.

Бюджет розвитку – кошти, які витрачаються на капітальне будівництво, реалізацію інвестиційних проектів, капітальний ремонт та реконструкцію об'єктів соціально-культурної сфери і житлово-комунального господарства тощо. Тобто на будівництво, модернізацію та ремонт доріг, шкіл, садочків, амбулаторій, клубів.

БЮДЖЕТНИЙ ЦИКЛ

Бюджет – це ключовий інструмент для управління громадою, а також втілення в життя пріоритетів та цілей розвитку громадою. Дії органу місцевого самоврядування по управлінню бюджетом громади на один рік умовно можуть бути розділені на декілька стадій і займають більше часу, ніж 1 календарний рік. Період управління бюджетом на один рік називається бюджетним циклом і включає в себе 4 стадії: планування та складання проекту бюджету, розгляд проекту бюджету та його затвердження, реалізація прийнятого бюджету і, насамкінець, звітування про результати виконання бюджету за рік. Один бюджетний цикл займає більше, ніж півтора календарних роки. Завершення одного бюджетного циклу фактично накладається на початок вже наступного бюджетного циклу.

Складання прогнозу бюджету. Прогноз бюджету робиться на 3 роки – плановий (тобто той, на який плануємо бюджет) і 2 наступні роки. Ці наступні роки називають прогнозними. Прогноз робиться для того, щоб розуміти, які податки та скільки їх буде збиратися в наступні 3 роки, а також на які цілі витратитимуться гроші від зібраних податків. Прогноз на наступні 3 роки оприлюднюється на сайті ради та приймається на сесії не пізніше 1 вересня.

Складання бюджету. На цій стадії загальнодержавні органи подають розрахунки міжбюджетних трансфертів, розробляються та подаються бюджетні запити. На основі поданих розрахунків міжбюджетних трансфертів та бюджетних запитів вже відбувається розробка проекту рішення про місцевий бюджет. Підготовлений попередній проект бюджету оприлюднюється на сайті ради.

Розгляд та затвердження бюджету. Попередній проект рішення про бюджет обговорюється та затверджується на засіданні постійної комісії місцевої ради, яка відповідає за питання бюджету. Далі проект рішення передається на розгляд виконавчого комітету, який також повинен його затвердити. Після цього проект бюджету розглядається та затверджується вже на сесії місцевої ради. Рішення про затвердження бюджету приймається не пізніше, ніж 25 грудня. Після прийняття, рішення, а також сам бюджет оприлюднюються на сайті ради.

Виконання бюджету. Саме на цьому етапі здійснюються всі витрати та збираються всі податки. Окрім того, протягом виконання бюджету може виникати необхідність внесення змін в нього. Всі зміни проходять окрему процедуру - від розгляду бюджетною комісією ради і до затвердження на сесії ради. Окрім того, законодавством встановлено обов'язок щоквартального звітування про виконання бюджету, що також передбачає затвердження квартальних звітів окремими рішеннями ради по завершенню кожного кварталу.

Звітування про виконання бюджету. По завершенню року, для якого виконувався бюджет, розпочинається підготовка звіту про виконання бюджету за рік. Звіт також проходить всю процедуру розгляду та затвердження в усіх інстанціях, яка завершується розглядом та затвердженням рішення місцевою радою. Затверджений звіт після затвердження оприлюднюється на сайті ради. Окрім того, бюджетне законодавство встановлює обов'язкову вимогу щодо проведення публічного звітування про виконання бюджету. Публічне представлення звіту про виконання бюджету повинно відбутись не пізніше 15-го березня наступного року. Місцева рада повинна широко анонсувати захід, на якому буде представлятися звіт про виконання бюджету, серед широкої громадськості.

ЯК МОЖНА ВПЛИВАТИ НА БЮДЖЕТ СВОЄЇ ГРОМАДИ?

ЛИПЕНЬ-ВЕРЕСЕНЬ Складання прогнозу бюджету

В цей час відбувається складання прогнозу бюджету на наступні 3 роки.

1. Подавати пропозиції до прогнозу бюджету в управління та відділи – звичайним листом, надісланим поштою чи електронною;
2. Подавати пропозиції безпосередньо до фінвідділу – контакти дивіться в кінці цього документу. Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до прогнозу бюджету від громадян через ЦНАП чи під час заходів, у місцях масового збору людей;
3. Брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування прогнозом довгострокових інфра-

ТРАВЕНЬ - ЖОВТЕНЬ Складання бюджету

В цей час відбувається складання бюджету на наступний рік.

1. Подавати пропозиції до бюджету депутатам;
2. Подавати пропозиції безпосередньо до місцевої ради. Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до бюджету від громадян;
3. Брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування бюджетом гендерних аспектів.

ЛИСТОПАД-25 ГРУДНЯ Розгляд та прийняття

В цей час попередній проект проходить узгодження та обговорення, під час кожного з яких до бюджету можуть вноситься певні незначні зміни.

1. Взяти участь в бюджетних слуханнях та висловлювати свої пропозиції до проекту бюджету. Слухання може ініціювати рада або громадяни самостійно;
2. Відвідувати засідання бюджетної комісії, виконавчого комітету та сесії ради;
3. Допомогати фінансистам в створенні Бюджету для громадян;
4. Сприяти поширенню прийнятого рішення про бюджет, а також Бюджету для громадян – розповсюджувати ці документи електронно, обговорювати їх з колегами чи знайомими.

СІЧЕНЬ - ГРУДЕНЬ Виконання бюджету

В цей час відбуваються закупівлі, фінансується робота бюджетних установ і організацій, збираються податки. За потреби вносяться зміни до бюджету.

1. Подати проект на конкурс «Бюджету участі». Брати участь в кампаніях агітації за проекти бюджету участі та голосувати за проекти бюджету участі;
2. Ініціювати громадський моніторинг виконання бюджету;
3. Відвідувати засідання бюджетної комісії та сесій міської ради, на яких розглядаються бюджетні питання.

СІЧЕНЬ-15 БЕРЕЗНЯ Звітування до бюджету

Вже по завершенню календарного року розпочинається етап звітування про виконання бюджету за рік.

1. Взяти участь в обговоренні звіту про виконання бюджету під час його публічного представлення;
2. Відвідати сесії, на яких звіт про виконання бюджету затверджується;
3. Ініціювати громадський аудит виконаного бюджету: як по окремих напрямках (наприклад, щодо гендерної орієнтованості чи освіти), так і всього бюджету в цілому.

Формування бюджету починається з травня місяця і триває до жовтня поточного року. Протягом цього періоду активні жителі громади подають запити на комісію, щоб були враховані їхні пропозиції. Також керівники комунальних установ формують запити на потреби коштів щодо функціонування та утримання комунальних закладів. На формування бюджету має вагомий

вплив депутатський корпус, від якого залежить прийняття бюджету ради. Всі пропозиції, які надійшли від громадян, проходять обговорення на бюджетній комісії. Після проходження обговорення на даний запит можуть бути виділені кошти. Чим більше враховано пропозицій громадян в бюджеті, тим цей бюджет краще сприймається громадою.

НА ЧОМУ ЗАСНОВАНО БЮДЖЕТ НАШОЇ ГРОМАДИ

Будь-який бюджет не створюється у вакуумі. Основою для складання бюджету є стан соціально-економічного розвитку громади. Крім того, **бюджет є інструментом досягнення стратегічних цілей**, які визначила для себе громада. Стратегічні цілі розвитку громади та соціально-економічний стан громади і є основою, на якій формується бюджет.

ЯКОЮ МИ ХОЧЕМО БАЧИТИ НАШУ ГРОМАДУ

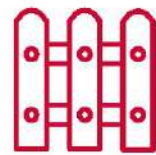
Печеніжинська об'єднана територіальна громада у 2026 році – це економічно успішна, екологічно чиста та комфортна для проживання територія в живописній частині Прикарпаття, важливий туристичний і культурний центр регіону.

Пріоритети розвитку нашої громади на найближчі 10 років

Пріоритет 1

Покращити умови для підприємництва в громаді

Пріоритет 2

Покращити місцеву інфраструктуру

Пріоритет 3

Покращити екологічну ситуацію

Пріоритет 4

Підвищити якість освіти, культури, медицини

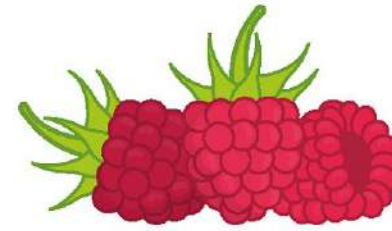

Пріоритет 5

Підвищити безпеку мешканців від негативних наслідків повеней

НАША ГРОМАДА ЗАРАЗ

17 500 Загальна кількість населення

9 500 Працездатне населення

1 900 Працевлаштоване населення

1
Дитячі садочки

9
Школи

9
ФАПи

404
ФОП

7 612 га
Землі с/г призначення

51
Підприємства

45 км
Дороги, що потребують капітального ремонту

200 км
Дороги, що потребують поточного ремонту

Галузі діяльності підприємств/ФОП

М'ясо свійських тварин та вироби з м'яса

Діяльність у сфері будівництва житлових і нежитлових будівель

Лісопродукція та пиломатеріали

Вироби з цегли, черепиці

Інші вироби з паливної глини

ЗВІДКИ В БЮДЖЕТІ ГРОШІ

Фінансовий ресурс бюджету Печеніжинської селищної ради ОТГ на 2020 рік з врахуванням показників міжбюджетних трансфертів в цілому складає 100 104,2 тис. грн. Основним платіжем надходжень загального фонду є податок на доходи фізичних осіб, який зараховується в розмірі 60% та складає найбільшу частку доходів в бюджеті Печеніжинської ОТГ, який сплачують за всіх працевлаштованих людей їх роботодавці.

В надходженнях податку на доходи фізичних осіб найбільшу питому вагу займають поступлення від: **бюджетних установ – 79,5%; економічно – активних підприємств – 15,6%; інших платників – 4,9%.**

Другим за обсягом джерелом надходжень доходів загального фонду бюджету Печеніжинської ОТГ є єдиний податок.

ВСЬОГО

100 104,2
тис.грн

ПЕРЕЛІК ПРОПОЗИЦІЙ, ЯКІ БУЛИ ПІДТРИМАНІ

1 850
тис.грн

Влаштування вуличного освітлення в селах ОТГ

1 300
тис.грн

Утримання та ремонт доріг в громаді

1 300
тис.грн

Покращення благоустрою сіл у 2020 році

Придбання сценічних костюмів для колективів будинку культури смт. Печеніжин (буде фінансуватись згідно «Програми розвитку культури Печеніжинської ОТГ»)

Влаштування дитячих майданчиків в 9 населених пунктах Печеніжинської ОТГ

Покращення інфраструктури. Відновлення парку в смт Печеніжин

ПЕРЕЛІК ПРОПОЗИЦІЙ, ЯКІ НЕ БУЛИ ПІДТРИМАНІ

Будівництво нового дитячого садка в бюджет Печеніжинської селищної ради ОТГ на 2020 рік

У 2019 році проводився ремонт одного з приміщень дитячого садка в смт. Печеніжин.

Встановлення світлофорів у смт.Печеніжин

Забезпечення функціонування пошти в смт.Печеніжин

Зниження цін на продукти і ліки

Врегулювання контролю за вирубкою лісу

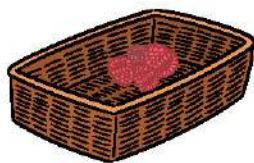
Дані пропозиції не є компетенцією селищної ради.

СТРУКТУРА ВИДАТКІВ З БЮДЖЕТУ

835

тис.грн

Фізична культура і спорт

1 353

тис.грн

Соціальний захист та соціальне забезпечення

1 628

тис.грн

Економічна діяльність

1 730

тис.грн

Інші видатки

3 150

тис.грн

Житлово – комунальне господарство

3 923,8

тис.грн

Охорона здоров'я

4 278

тис.грн

Культура і мистецтво

11 289,1

тис.грн

Управління громадою

71 917,3

тис.грн

Освіта

100 104,2

тис.грн

Всього

НАЙБІЛЬШІ ВИДАТКИ З БЮДЖЕТУ

Охорона здоров'я **3 923,8**
тис.грн

3 923,8
тис.грн
Трансферти
районному бюджету

Управління громадою **11 289,1**
тис.грн

10 335 тис.грн Оплата праці	430 тис.грн Оплата енергоносіїв	524,1 тис.грн Інші видатки
--	--	---

Освіта **71 917,3**
тис.грн

64 090 тис.грн Оплата праці	5 170 тис.грн Оплата енергоносіїв	2 657,3 тис.грн Інші видатки
--	--	---

Що стосується видаткової частини, то крім видатків на здійснення самоврядних повноважень, фінансуються видатки, які делегуються державою на утримання закладів бюджетної сфери та видатки на розвиток ОТГ – освіти, культури, охорони здоров'я, спорту, соціального захисту та соціального забезпечення, благоустрою сіл, місцевої пожежної команди, утримання та ремонту доріг.

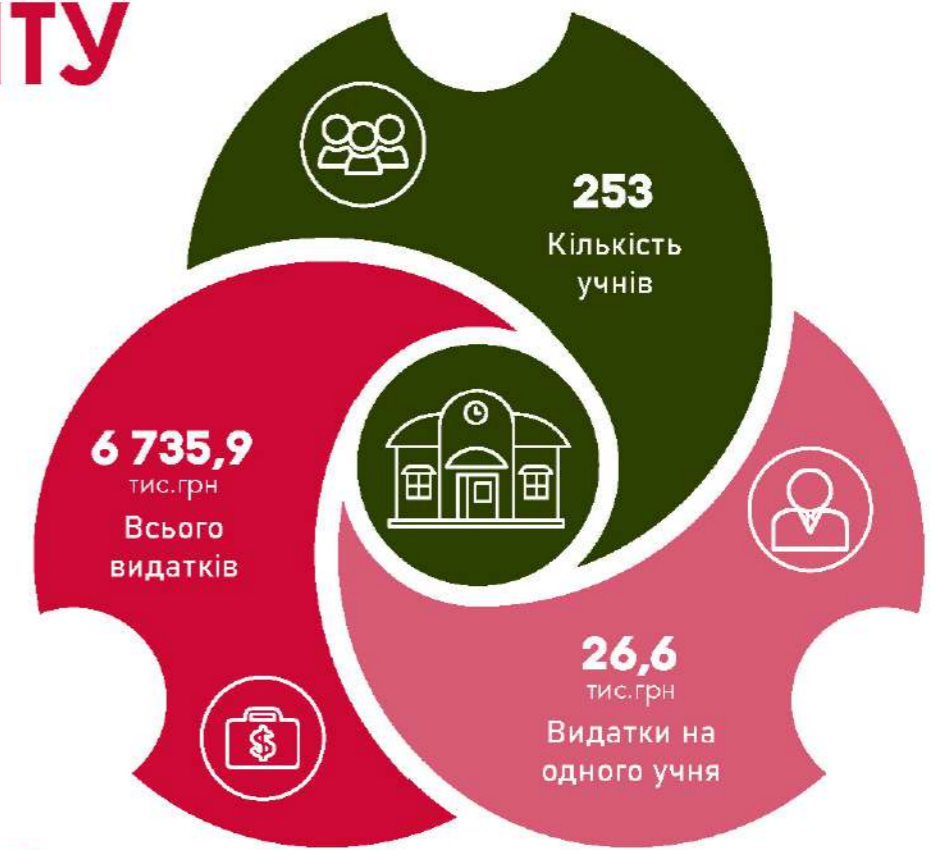
Найбільшу частину видатків бюджету ОТГ складає освіта. Фінансування установ освіти у 2020 році здійснюється за рахунок коштів освітньої субвенції з державного бюджету та коштів бюджету громади.

ВИДАТКИ НА ОСВІТУ

Печеніжинський ліцей

Сопівський ліцей

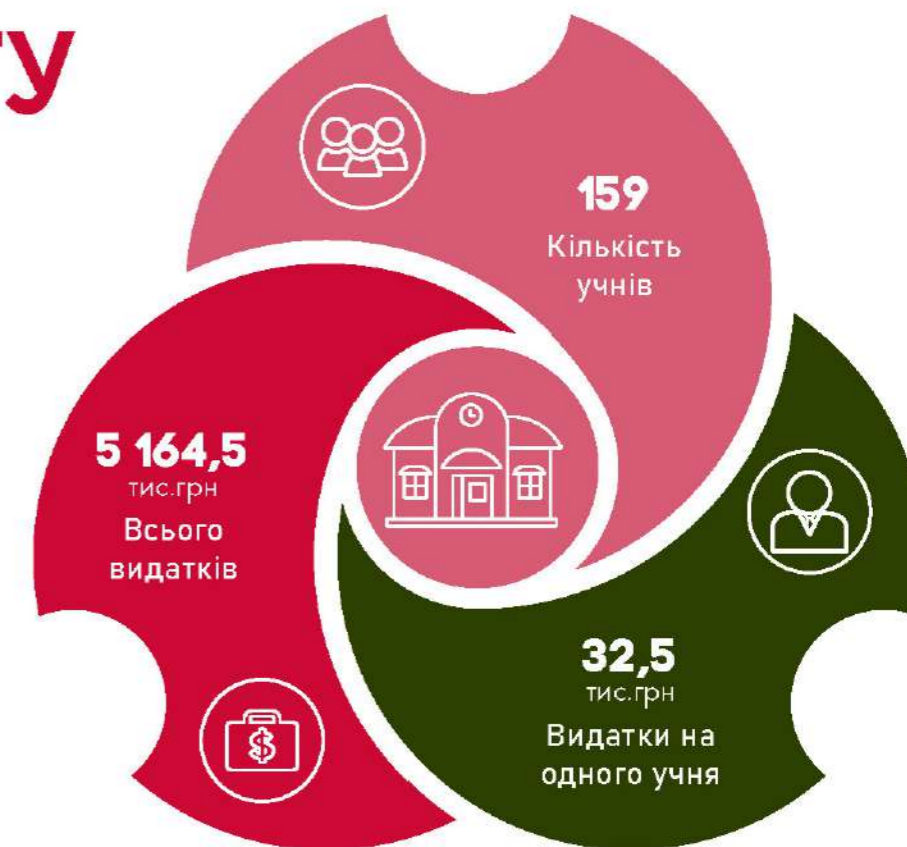
Рунгурський ліцей

ВИДАТКИ НА ОСВІТУ

Князівський ліцей

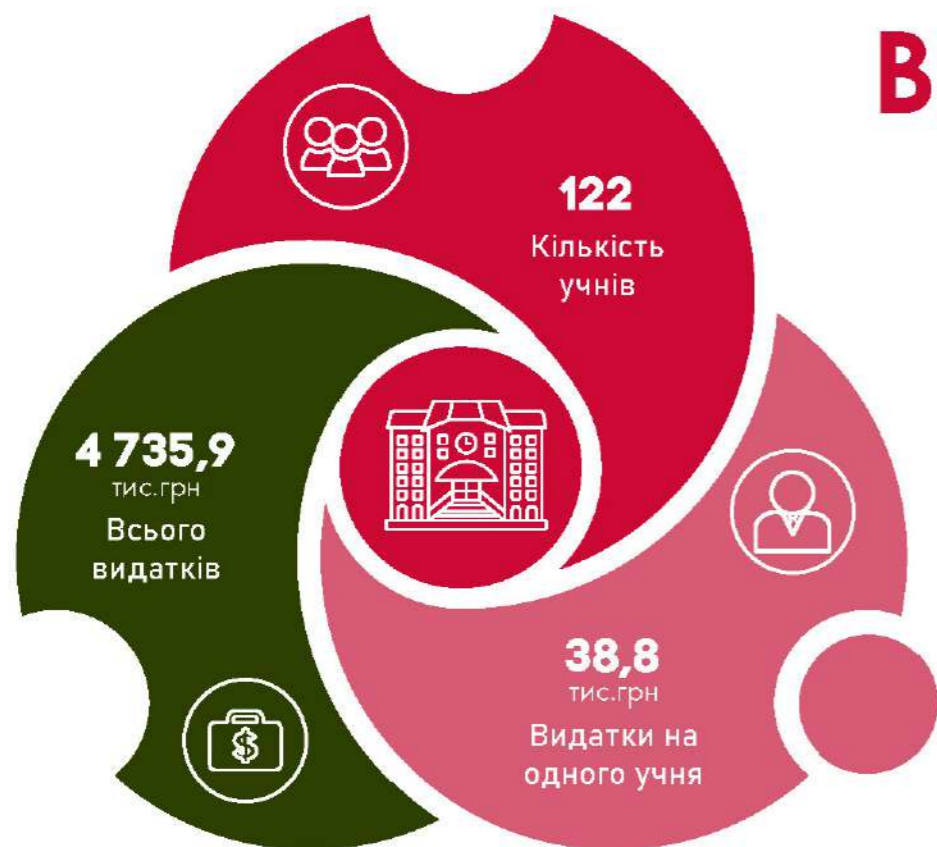
Молодятинська гімназія

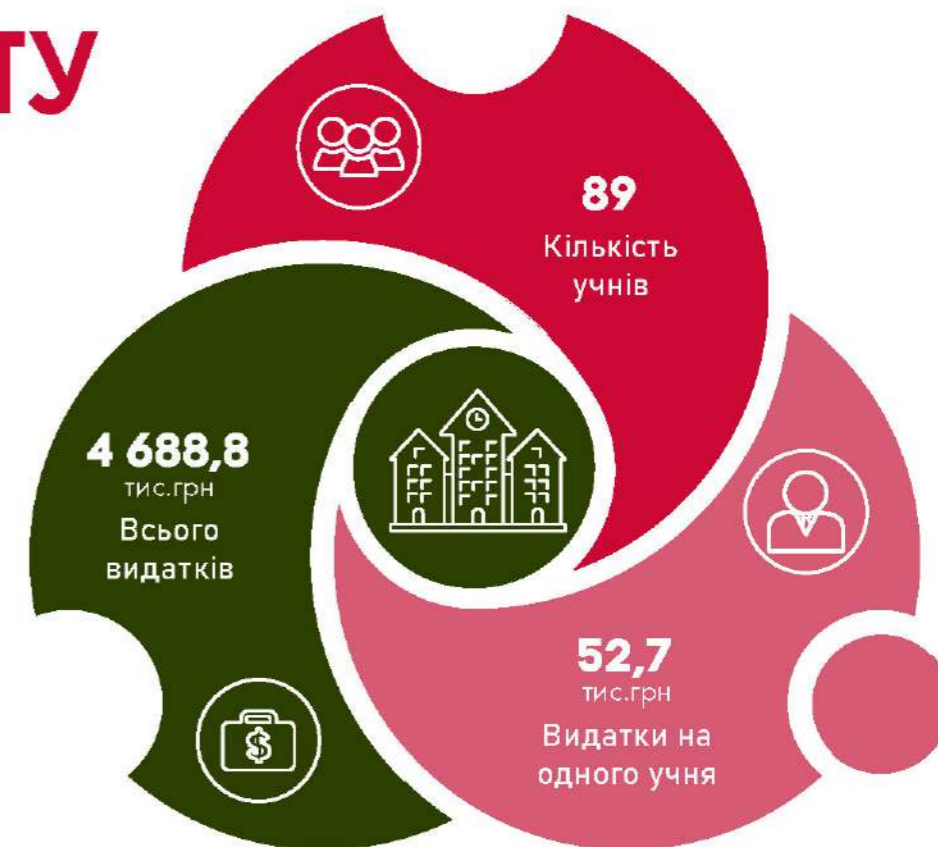
Кийданецька гімназія

ВИДАТКИ НА ОСВІТУ

Малоключівська гімназія

Марківська гімназія

Слобідська гімназія

БЮДЖЕТ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

Особливим елементом бюджету громади є так званий бюджет розвитку – своєрідний цільовий фонд, що входить до складу спеціального фонду місцевого бюджету та має чітко визначений перелік доходів і видатків, направлений на соціально-економічний розвиток, будівництво, капітальний ремонт та реконструкцію об'єктів соціальнокультурної сфери і житлово-комунального господарства, проведення експертної грошової оцінки земельної ділянки, що підлягає продажу відповідно до Земельного кодексу України.

